

Sygn. akt XXI Pa 705/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 września 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XXI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia SO Grzegorz Kochan (spr.)
Sędziowie:	SO Dorota Czyżewska SO Sylwia Kulma

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 25 września 2020 r. w Warszawie

sprawy z powództwa M. S.

przeciwko Polskiemu Instytutowi (...)

o odszkodowanie

na skutek apelacji wniesionej przez powódkę

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie, VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z 16 września 2019 r. sygn. akt VIII P 1077/17

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądza od Polskiego Instytutu (...) na rzecz M. S. kwotę 62.181 (sześćdziesiąt dwa tysiące sto osiemdziesiąt jeden) złotych z odsetkami za opóźnienie w wysokości ustawowej od 14 listopada 2017 r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowania, a w pozostałym zakresie oddala powództwo oraz zasądza od Polskiego Instytutu (...) na rzecz M. S. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

II. zasądza od Polskiego Instytutu (...) na rzecz M. S. kwotę 3231 (trzy tysiące dwieście trzydzieści jeden) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

Sygn. akt XXI Pa 705/19

UZASADNIENIE

stanowiska stron

(1) Powódka M. S. wniosła o zasądzenie kwoty 62.181 zł tytułem odszkodowania w związku z odwołaniem jej ze stanowiska (...) Polskiego Instytutu (...).

(2) Pozwany Polski Instytut (...) w odpowiedzi na pozew wniosł o oddalenie powództwa.

wyrok Sądu I instancji

(3) Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie, VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 16 września 2019 r. oddalił powództwo i zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

ustalenia stanu faktycznego Sądu Rejonowego

(4) M. S. była (...) Polskiego Instytutu (...) od 3 października 2015 r.

(5) 17 maja 2017 r. K. M. zwróciła się do powódki o pomoc w sprawie uzyskania prawa do prezentacji nagrań z wręczenia Oskarówa. W.i P. P.. Powódka poprosiła swoją asystentkę o przygotowanie pisma na podstawie e-maila autorstwa K. M. i wysłanie go do byłego senatora C. D. z prośbą o pomoc. Pismo zostało podpisane przez M. S., a następnie wysłane pocztą tradycyjną i pocztą elektroniczną. Asystentka upewniała się czy ma być przesłane w takiej formie, a powódka potwierdziła.

(6) W treści listu zawarte zostały treści odwołujące się do zagrożenia cenzurą i powrotu niebezpiecznej sytuacji w P.. W liście napisano, że „(...)”. List został napisany fatalnym językiem angielskim z licznymi błędami językowymi i jego forma była odebrana jako skandaliczna.

(7) W odpowiedzi na list działający w imieniu (...) zwrócił się do adresatów w celu upewnienia się czy prawidłowo zrozumiał kontekst kierowanej prośby („Czy dobrze rozumiem sytuację? Jeżeli tak, czy chcielibyście, by (...) zwróciła się do Akademii w tej sprawie?”). Wśród pracowników (...) pojawiały się komentarze, że treść listu do senatora D. była szokująca, chodziło o sformułowania niezwiązane z przyczyną wysłania pisma, odnoszące się do sytuacji w P..

(8) 11 czerwca 2017 r. powódka wysłała do C. D. i S. M. e-mail z przeprosinami za list z 18 maja 2017 r., w którym wyraziła ubolewanie z powodu zaistniałej sytuacji.

(9) W piśmie z 6 lipca 2017 r. skierowanym do P. L. Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego powódka wyjaśniała okoliczności wysłania listu z 18 maja 2017 r. i działania podjęte w celu ograniczenia ewentualnych negatywnych skutków zdarzenia. W piśmie z 13 lipca 2017 r. powódka wyraziła zdziwienie w związku z prośbą o złożenie rezygnacji z uwagi na incydent z 18 maja 2017 r.

(10) Pismem z 25 września 2017 r. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego P. G. zwrócił się do Rady Polskiego Instytutu (...) w sprawie zaopiniowania zamiaru odwołania M. S. ze stanowiska (...) (...). Uchwałą z 9 października 2017 r. rada (...) wyraziła negatywną opinię wskazując, że nie występują przesłanki wymienione w art. 14 ust. 6 ustawy o kinematografii, na podstawie których byłoby możliwe odwołanie M. S. ze stanowiska (...) (...). Jednocześnie w uchwale z 9 października 2017 r. rada (...) szczegółowo odnosiła się do kwestii listu skierowanego do senatora C. D. i wyjaśnień udzielonych przez M. S. w sprawie tego listu.

(11) 24 października 2017 r. powódka otrzymała pismo z 9 października 2017 r. zawierające oświadczenie o odwołaniu jej ze stanowiska (...) Polskiego Instytutu (...) na podstawie art. 14 ust. 6 pkt 1 w związku z art. 10 ust. 1 ustawy o kinematografii.

(12) Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Sąd uznał za wiarygodne dowody z dokumentów złożonych do akt sprawy, gdyż nie były one kwestionowane przez strony i nie budziły wątpliwości Sądu. Sąd dał wiarę zeznaniom świadków: A. S. i J. B.. Relacja świadków dotycząca okoliczności towarzyszących sporządzeniu listu z dnia 18 maja 2017 r., a także reakcji na ten list była spójna i logiczna. Świadkowie zgodnie przedstawili stan faktyczny w tym zakresie i ich zeznania tworzą logiczną całość. Sąd częściowo dał wiarę zeznaniom powódki, która nie zaprzeczyła temu, że list z 18 maja 2017 r. został przez nią podpisany. Wskazywała jedynie, że nie pamięta tych okoliczności. Powódka odniosła się również do treści listu przyznając, że jego treść była historyczna i nacechowana emocjonalnie. W tym zakresie zeznania powódki korespondują z pozostałym

materiałem dowodowym. Sąd nie podzielił jednak stanowiska prezentowanego przez powódkę co do wykorzystania listu z 18 maja 2017 r. jako pretekstu do jej odwołania z przyczyn o charakterze dyskryminacyjnym, gdyż nie znajdowały one potwierdzenia w materiale dowodowym.

(13) Sąd Rejonowy oddalił wniosek o przesłuchanie świadka P. G. uznając, że okoliczności sporne zostały w niniejszej sprawie dostatecznie wyjaśnione (art. 217 § 2 k.p.c.), a ponadto teza dowodowa wskazana w pozwie nie dotyczy okoliczności istotnych z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy. Kwestia wyjaśnienia przyczyn braku uzasadnienia odwołania powódki ze stanowiska pozostaje poza zakresem podstawy faktycznej żądania.

ocena prawna Sądu I instancji

(14) Sąd Rejonowy uznał powództwo za nieuzasadnione.

W niniejszej sprawie odwołanie powódki było powiązane ze skierowaniem listu z 18 maja 2017 r. do senatora C. D. z prośbą o udostępnienie materiałów z ceremonii rozdania O.. Z zeznań świadka A. S. wynikało, że powódka własnoręcznie podpisała to pismo. Ponadto, świadek zeznała, że treść tego listu była szokująca dla przedstawicieli Ministerstwa, co skutkowało wzywaniem powódki do Ministerstwa. Świadek J. B. również uznał list z 18 maja 2017 r. za skandaliczny („Forma tego pisma była śmieszna. Można zrobić błędy, ale wysłać takie coś za granicę, to nie spotkałem się z czymś takim wcześniej”). Nie ulega wątpliwości, że rada instytutu wyrażając opinię na temat odwołania powódki ze stanowiska odnosiła się do listu z 18 maja 2017 r. Powódka w toku swoich zeznań nie kwestionowała odpowiedzialności za skierowanie tego listu i jego treść. Sama wskazywała, że był on nacechowany emocjonalnie i historyczny.

(15) W ocenie Sądu Rejonowego powyższe okoliczności świadczyły o tym, że została spełniona przesłanka z art. 14 ustawy o kinematografii w postaci działania z naruszeniem prawa. Tym naruszeniem prawa było naruszenie obowiązku dbałości o dobro zakładu pracy. Przedmiotowy obowiązek został wyrażony w art. 100 § 2 pkt 4 k.p. Dbałość o dobro zakładu pracy to również dbałość jego wizerunek, a skierowanie listu z 18 maja 2017 r. naruszało wizerunek pozwanego Instytutu i stanowiło wyraz braku profesjonalizmu.

(16) O naruszeniu wizerunku instytucji publicznej, jaką jest pozwany instytut, świadczyły nie tylko zeznania świadka J. B., ale również sama treść odpowiedzi na pismo, która wskazywała wyraźnie, że adresat nie zrozumiał intencji listu i w e-mailu z tego samego dnia dopytywał czy prawidłowo zrozumiał kontekst kierowanej prośby („Czy dobrze rozumiem sytuację? Jeżeli tak, czy chcielibyście, by (...) zwróciła się do Akademii w tej sprawie?”).

(17) Treść i forma listu z 18 maja 2017 r. była niedopuszczalna z punktu widzenia zasad prowadzenia korespondencji przez instytucję publiczną, prowadzącą politykę państwa w sferze kinematografii. W szczególności sformułowania dotyczące oceny sytuacji w P. budziły zasadnicze wątpliwości ((...)). Powyższe fragmenty tekstu były napisane pogardliwym, emocjonalnym językiem i świadczącym o braku profesjonalizmu autora, a zatem niewątpliwie godziły w reputację pozwanego instytutu. Powódka miała świadomość niewłaściwości i niezręczności tego listu, skoro w e-mailu z 11 czerwca 2017 r. przeprosiła za jego wysłanie i wyraźnie podkreśliła, że nie jest on w żadnym razie związany z oficjalnym stanowiskiem Polskiego Instytutu (...).

(18) Fakt, iż powódka nie była autorem listu z 18 maja 2017 r. nie oznaczał, że nie ponosi odpowiedzialności za jego podpisanie i skierowanie do adresata. Powódka w swoich zeznaniach przyznała, że jest to jej list, chociaż nie powinien być korespondencją oficjalną.

(19) Sąd podzielił stanowisko pozwanego, zgodnie z którym art. 14 ust. 6 pkt 1 ustawy o kinematografii nie różnicuje przypadków naruszenia prawa, pozwalających na odwołanie (...) (...) ze stanowiska. Przepis ten posługuje się sformułowaniem „działanie z naruszeniem prawa”. Nie ma zatem znaczenia jakie przepisy zostały naruszone, w jaki sposób i jakie skutki wywołało to działanie, a także czy chodzi o działanie zawinione. Wobec powyższego Sąd uznał, że w każdym przypadku działania z naruszeniem prawa może dojść do odwołania (...) (...) ze stanowiska.

(20) Sąd podkreślił, że obowiązek dbałości o dobro zakładu pracy jest podstawowym obowiązkiem każdego pracownika. Tym bardziej spoczywa on na kierowniku jednostki publicznej, której zadaniem jest realizacja polityki państwa w dziedzinie kinematografii. Powódka miała również pełną świadomość, że przyczyna odwołania jej ze stanowiska była związana ze skierowaniem listu z 18 maja 2017 r. do senatora D.. Wynikało to po pierwsze z pisma z 13 lipca 2017 r., w którym powódka wyraziła zdziwienie prośbą o złożenie rezygnacji „z uwagi na incydent z 18 maja 2017 r.”. Po drugie, powódka składała wyjaśnienia radzie (...) zanim została wyrażona opinia w przedmiocie zamiaru odwołania jej ze stanowiska (...) Polskiego Instytutu (...). Uchwała nr (...) Rady (...) wyraźnie odnosi się do kwestii listu do senatora C. D. oraz wyjaśnień złożonych przez powódkę w tej kwestii. Wobec powyższego, nie ulegało wątpliwości, że powódka wiedziała jakie okoliczności doprowadziły do odwołania jej ze stanowiska. Fakt, iż powódka je bagatelizowała i nie kwalifikowała jako działania z naruszeniem prawa nie może prowadzić do wniosku, że odwołanie nastąpiło z przyczyn powódce nieznanych. Mając na względzie powyższe rozważania Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że powództwo jako niezasadne podlegało oddaleniu.

(21) Sąd I instancji orzekł o kosztach procesu na zasadzie odpowiedzialności za wynik sporu (art. 98 k.p.c.). Stawka minimalna kosztów zastępstwa procesowego została ustalona na podstawie § 9 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

apelacja powódki

(22) Strona zaskarżyła powyższe rozstrzygnięcie w całości zarzucając:

1) naruszenie prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, tj.:

a) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie, dokonanej wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego oraz przez wyprowadzenie z materiału dowodowego wniosków z niego niewynikających, skutkiem czego było uznanie, iż:

- wskazana przez pozwanego przyczyna odwołania powódki była jej znana, a w szczególności, że „Powódka miała również pełną świadomość, że przyczyna odwołania jej ze stanowiska jest związana ze skierowaniem listu z 18 maja 2017 r. do senatora D.”;
- skierowanie listu z 18 maja 2017 r. do senatora (...) stanowiło naruszenie prawa przejawiające się naruszeniem obowiązku dbałości o dobro zakładu pracy, który to obowiązek został wyrażony w art. 100 § 2 pkt 4 k.p. jak i stanowiło naruszenie wizerunku pozwanego;
- „Treść i forma listu z 18 maja 2017 r. była niedopuszczalna z punktu widzenia zasad prowadzenia korespondencji przez instytucję publiczną, prowadzącą politykę państwa w sferze kinematografii”;
- tekst listu godzi w reputację pozwanego;
- list z 18 maja 2017 r. nie stanowił o pretekście do odwołania powódki „z przyczyn o charakterze dyskryminacyjnym”;

co w konsekwencji doprowadziło Sąd Rejonowy do błędnego ustalenia, iż odwołanie powódki nie naruszało przepisów regulujących sposób i tryb odwołania zgodnie z art. 14 ust. 6 pkt. 1) Ustawy o kinematografii z 30 czerwca 2005 r.;

b) art. 233 k.p.c. poprzez przyjęcie za ustalone naruszenie - w związku z wysłaniem listu z 18 maja 2017 r. - wizerunku pozwanego, tj. Polskiego Instytutu (...) bez dostatecznej podstawy w zebranych materiale dowodowym;

c) art. 217 § 2 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. polegające na oddaleniu wniosku dowodowego zgłoszonego przez powódkę o dopuszczenie dowodu z przesłuchania świadka P. G., który to wniosek zmierzał do wyjaśnienia istotnych okoliczności sprawy, co miało wpływ na jej rozstrzygnięcie gdyż sąd orzekał na podstawie niepełnego materiału dowodowego sprawy;

d) art. 328 § 2 k.p.c. poprzez:

- niewystarczające wskazanie w uzasadnieniu skarżonego wyroku przyczyn, dla których Sąd odmówił przeprowadzenia dowodu z przesłuchania świadka P. G. jak i odmówił wiarygodności całości zeznań powódki a oparł się jedynie na wybranych fragmentach zeznań powódki;
- niewyjaśnianie w sposób wystarczający podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem odpowiednich przepisów prawa;

2) pominięcie istoty sprawy poprzez uznanie przez Sąd Rejonowy, że wysłanie przez powódkę jako (...) Polskiego Instytutu (...) listu wyrażającego obawy co do kultury polskiej (wyrażającego krytyczny sąd wobec władzy) stanowi naruszenie interesu pracodawcy (art. 100 k.p.) podczas gdy opinia ta (krytyka) dotyczyła organów władzy nie będących w żaden sposób pracodawcą powódki ani wobec których powódka była ograniczona normami prawa np. ograniczeniami właściwymi dla pracowników służby cywilnej;

3) nieustalenie istotnych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy faktów związanych z wykorzystaniem listu z 18 maja 2017 r. jako pretekstu do odwołania powódki z przyczyn o charakterze dyskryminacyjnym;

4) naruszenie prawa materialnego, tj.:

a) art. 54 Konstytucji RP oraz art. 10 Konwencji Praw Człowieka oraz Praw Podstawowych przez pozbawienie (ograniczenie) prawa pracownika do wyrażania opinii czy to wobec pracodawcy czy też wobec organów władzy traktując wyrażoną w wystosowanym liście krytykę władz, jako naruszenie prawa w rozumieniu art.14 ust.6 pkt. 1 Ustawy z 30 czerwca 2005 r. o kinematografii;

b) art. 14 ust. 6 pkt. 1) ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o kinematografii poprzez błędną jego wykładnię polegającą na przyjęciu, że przepis ten „nie różnicuje przypadków naruszenia prawa, pozwalających na odwołanie (...) (...) ze stanowiska. Przepis ten posługuje się sformułowaniem „działanie z naruszeniem prawa”. Nie ma zatem znaczenia jakie przepisy zostały naruszone, w jaki sposób i jakie skutki wywołało to działanie, a także czy chodzi o działanie zawinione (...)”, co w konsekwencji doprowadziło do niewłaściwego zastosowania danego przepisu i do przyjęcia, „że w każdym przypadku działania z naruszeniem prawa może dojść do odwołania (...) (...) ze stanowiska”;

c) art. 30 § 4 k.p., przez jego niewłaściwe zastosowanie i błędne przyjęcie, że dokonane odwołanie powódki nie narusza przepisów o rozwiązywaniu umów o pracę, pomimo, że w oświadczeniu odwołującym brak wskazania konkretnej przyczyny uzasadniającej odwołanie (rozwiązanie umowy o pracę);

d) art.30 § 4 kp w zw. z art. 14 ust. 6 ustawy z 30 czerwca 2005 r. o kinematografii, poprzez niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę z uwagi na brak wskazania w dokonanym zapytaniu Ministra do Rady o opinię z 25 września 2017 r., znak: (...) właściwej (sprecyzowanej) podstawy prawnej odwołania powódki z zajmowanego stanowiska. W zapytaniu jako podstawę wskazano wszystkie przesłanki art.14 ust.6 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o kinematografii.

(23) Wskazując na powyższe strona apelująca wniosła o:

- 1) zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości;
- 2) zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych;
- 3) ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie Sądowi I instancji do rozpoznania w innym składzie, przy uwzględnieniu kosztów postępowania apelacyjnego.

odpowiedź na apelację

(24) Pozwany w odpowiedzi na apelację wniósł o oddalenie apelacji powódki w całości oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

ocena prawna Sądu Okręgowego

(25) Apelacja powódki, była uzasadniona i doprowadziła do zmiany zaskarżonego wyroku.

(26) Sąd II instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w I instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Sąd ten jako sąd orzekający merytorycznie władny jest samodzielnie dokonać ustaleń faktycznych bez potrzeby uzupełniania materiału dowodowego zebranego przed sądem I instancji o ile taka potrzeba faktycznie nie zachodzi (wyr. SN z 4.11.2010 r., II PK 110/10, Lex nr 678013) oraz dokonać odmiennej oceny dowodów bez ponowienia lub uzupełnienia postępowania dowodowego. Sąd II instancji ma pełną swobodę jurysdykcyjną, ograniczoną jedynie granicami zaskarżenia. W konsekwencji może, a jeżeli je dostrzeże powinien naprawić wszystkie naruszenia prawa materialnego niezależnie od tego czy zostały wyknięte w apelacji pod warunkiem, że mieszczą się w granicach zaskarżenia (post. SN z 4.10.2002 r., III CZP 62/02, OSNC 2004, nr 1, poz. 7).

(27) W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki nieważności postępowania. Natomiast po analizie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, Sąd odwoławczy doszedł do przekonania, że Sąd Rejonowy dokonał częściowo wadliwej oceny dowodów, a w konsekwencji nieprawidłowo zastosował prawo materialne.

(28) Zgodnie z art. 69 k.p., jeżeli przepisy niniejszego oddziału nie stanowią inaczej, do stosunku pracy na podstawie powołania stosuje się przepisy dotyczące umowy o pracę na czas nieokreślony, z wyłączeniem przepisów regulujących: tryb postępowania przy rozwiązywaniu umów o pracę oraz rozpatrywanie sporów ze stosunku pracy w części dotyczącej orzekania: o bezskuteczności wypowiedzeń bądź o przywracaniu do pracy. Pracownik zatrudniony na podstawie powołania może być w każdym czasie - niezwłocznie lub w określonym terminie - odwołany ze stanowiska przez organ, który go powołał. Dotyczy to również pracownika, który na podstawie przepisów szczególnych został powołany na stanowisko na czas określony (art. 70 § 1 k.p.). Odwołanie powinno być dokonane na piśmie (§ 1¹). Stosunek pracy z pracownikiem odwołanym ze stanowiska rozwiązuje się na zasadach określonych w przepisach niniejszego oddziału, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej (§ 1²). Odwołanie jest równoznaczne z wypowiedzeniem umowy o pracę. W okresie wypowiedzenia pracownik ma prawo do wynagrodzenia w wysokości przysługującej przed odwołaniem (§ 2).

(29) Powołane przepisy kodeksu pracy wskazują, że dla skutecznego odwołania powódki, pozwany zasadniczo nie był zobowiązany podawać uzasadnienia odwołania. Niemniej jednak wyjątek, od powszechnej reguły określonej w Kodeksie pracy, określa art. 14 ust. 6 ustawy z 30 czerwca 2005 r. o kinematografii, który stanowi, że minister może odwołać (...), po zasięgnięciu opinii rady, przed upływem kadencji w przypadku:

- 1) działania z naruszeniem prawa;
- 2) zrzeczenia się funkcji;
- 3) choroby uniemożliwiającej sprawowanie funkcji;
- 4) skazania prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 5) niezatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego Instytutu;
- 6) negatywnej opinii Rady w zakresie, o którym mowa w art. 17 ust. 1 pkt 3.

Powyższy przepis wymienia szczegółowo i wyczerpująco przyczyny odwołania (...). W ocenie Sądu odwoławczego ustanowienie przez ustawodawcę zamkniętego charakteru przyczyn odwołania (...) przed upływem okresu, na który go powołano, ma na celu zapewnienie wzmożonej ochrony trwałości terminowego stosunku pracy z powołania i w związku z tym niezbędna jest możliwość weryfikowania przez sąd przyczyny odwołania. Bez podania pracownikowi konkretnej i zrozumiałej przyczyny odwołania taka weryfikacja nie byłaby możliwa, a ochrona ustanowiona przepisami ustawy byłaby iluzoryczna.

(30) W orzecznictwie Sądu Najwyższego został wyrażony pogląd, który Sąd odwoławczy podziela w całości, że skoro odrębna ustawa zawiera enumeratywne wyliczenie przyczyn odwołania (...) instytucji kultury, to jest przepisem o charakterze szczególnym, co wyklucza możliwość stosowania przepisów i zasad kodeksu pracy (art. 70 k.p.). Nie można wobec powyższego przyjąć, że do zgodnego z prawem odwołania (...) instytucji kultury wystarczające jest wskazanie przyczyny. Na gruncie przepisów kodeksu pracy możliwe jest odwołanie. Natomiast wskazanie w ustawie szczególnej przyczyn uzasadniających odwołanie niewątpliwie ma na celu zapewnienie wzmożonej trwałości terminowego stosunku pracy z powołania. W tej sytuacji przyjęcie o braku możliwości weryfikowania wskazanej przyczyny odwołania przez sąd sprawiłoby, że cel ten zostałby w istocie zniweczony. Możliwe byłoby bowiem w każdym przypadku wskazanie przyczyny niekonkretnej lub nawet czysto fikcyjnej. Zaś w razie sporu sądowego odwołany pracownik byłby pozbawiony jakichkolwiek środków obrony i co za tym idzie możliwości uzyskania dochodzonego roszczenia. Dlatego odwołanie (...) instytucji kultury podlega kontroli sądu, który jest obowiązany zbadać, czy podana przyczyna jest rzeczywista i prawdziwa. W razie ustalenia, że przyczyna wskazana jest fikcyjna odwołanie jest wadliwe, a odwołanemu pracownikowi przysługuje roszczenie o odszkodowanie (por. wyr. SN z 19.02.2013 r., I PK 200/12, Legalis 720021).

(31) W niniejszej sprawie oświadczeniem z 9 października 2017 r. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, na podstawie art. 14 ust. 6 pkt. 1 z zw. z art. 10 ust. 1 ustawy z 30 czerwca 2005 r. o kinematografii, odwołał powódkę ze stanowiska (...) Polskiego Instytutu Sztuki filmowej – ze skutkiem na dzień 9 października 2017 r. W treści oświadczenia, co prawda wskazano podstawę prawną tj. działania z naruszeniem prawa, ale nie sprecyzowano o jakie naruszenie prawa chodzi, ani jakie konkretne prawo zostało naruszone. Zdaniem Sądu jednym z obowiązków pracodawcy jest wskazanie w oświadczeniu skonkretyzowanych podstaw faktycznych i prawnych w takich sposób, aby pracownik miał pełne rozeznanie co do nich jeszcze przed podjęciem decyzji o złożeniu odwołania do sądu pracy. W rezultacie należy ocenić za niedopuszczalne wskazywanie konkretnych zarzutów dopiero na etapie postępowania sądowego. Czym innym jest bowiem precyzowanie zarzutów, a czym innym ich kreowanie. Pracownik składając odwołanie do sądu pracy nie może polegać wyłącznie na domysłach. W spornym oświadczeniu o rozwiązaniu umowy niewątpliwie brak jest sprecyzowania jakiego zachowania niezgodnego z prawem dopuściła się powódka, a jednocześnie byłoby ono przyczyną decyzji organu nadzorującego (...). Podawane w przestrzeni publicznej okoliczności nie były wiążące dla powódki skoro nie zostały wskazane w oświadczeniu o odwołaniu z funkcji (...).

(32) Podzielając zapatrywanie Sądu Rejonowego, że decyzja o rozwiązaniu umowy o pracę z powódką w istocie była wynikiem oceny listu wysłanego do senatora D., to okoliczność ta, w ocenie sądu odwoławczego, nie spełnia żadnej z przesłanek art. 14 ust. 6 ustawy o kinematografii. Przede wszystkim organ odwołujący w treści oświadczenia nie wyjaśnił jakiego naruszenia prawa dopuściła się powódka. Nawet przyjmując, że treść listu była naganna i nieakceptowalna na poziomie kierownictwa jednostki kultury, to zachowanie takie może zostać ocenione, co najwyżej jako naruszenie obowiązku rzetelnego nadzoru, co w okolicznościach sprawy nie stanowi znamiona naruszenia prawa o jakim mowa w powołanym przepisie. Należy zwrócić uwagę, że powódka stwierdzając niewłaściwą treść listu, mimo wszystko wynikającą z zachowania podległego pracownika, podjęła natychmiast wszystkie konieczne działania, aby z adresatem pisma wyjaśnić zaistniałą sytuację i zmniejszyć wizerunkowe straty dla instytutu. Nie sposób zdaniem Sądu Okręgowego, nawet przy ustalonej treści listu uznać, że zachowanie powódki naruszało prawo, w rozumieniu przesłanki z art. 14 ust. 6 pkt. 1 ustawy o kinematografii. Zresztą minister podejmujący decyzję ani w odpowiedzi na uprzednie stanowisko rady (...), ani w samym oświadczeniu nie sprecyzował jakie prawo i w jaki sposób zostało naruszone przez powódkę, poprzestając jedynie na powołaniu podstawy prawnej decyzji. Takie zachowanie

jest niewystracające w świetle omówionego poprzednio obowiązku podania konkretnej przyczyny oświadczenia o rozwiązaniu umowy o pracę. W tych okolicznościach Sąd Okręgowy uznał powództwo za uzasadnione.

(33) Mając na uwadze, że odwołanie należy traktować jako równoznaczne z wypowiedzeniem umowy, sąd odwoławczy zastosował przepisy o odszkodowaniu w związku z niezgodnym z rozwiązaniem umowy o pracę z zachowaniem okresu wypowiedzenia dla zrekomensowania naruszenia przepisów w związku z odwołaniem powódki. Zgodnie z art. 47⁽¹⁾ k.p. odszkodowanie przysługuje w wysokości wynagrodzenia za okres od 2 tygodni do 3 miesięcy, nie niższej jednak od wynagrodzenia za okres wypowiedzenia. Przepis wyznacza zatem granice swobody uznania sądu orzekającego w kwestii odszkodowania. Miesięczne wynagrodzenie powódki, liczone jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy to (...) zł. Sąd Okręgowy ustalił odszkodowanie w wysokości (...) i na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok zasądzając takie świadczenie od pozwanego na rzecz powódki z odsetkami za opóźnienie w wysokości ustawowej od 14 listopada 2017 r. (data doręczenia odpisu pozwu), zaś w pozostałym zakresie oddalił powództwo (tj. o odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia złożenia pozwu).

(34) Konsekwencją powyższego rozstrzygnięcia była również zmiana zaskarżonego wyroku w zakresie kosztów procesu przed Sądem Rejonowym. Sąd Okręgowy orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., zasądzając koszty procesu od pozwanego na rzecz powódki. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika powódki Sąd ustalił zgodnie z § 9 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 265) w kwocie 180 zł.

(35) Sąd Okręgowy orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego również na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. Koszty apelacyjnej obejmowały opłatę od apelacji (3110 zł) oraz wynagrodzenie pełnomocnika powódki. Wysokość wynagrodzenia została ustalona zgodnie z § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 265) na kwotę 120 zł.

(36) Mając na uwadze całość rozważań Sąd Okręgowy uwzględnił apelację i na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku

Dorota Czyżewska Grzegorz Kochan Sylwia Kulma

Zarządzenie:(...)